

Novetats ortogràfiques II

Apostrofació i dièresi

apostrofació (')

dièresi (¨)

apostrofació Abans l'article femení *la* no s'apostrofava davant de mots començats amb el prefix *a-* de negació o separació; per exemple, *la amoralitat*. La raó era evitar la confusió amb el mot primitiu i el mot derivat; per exemple, entre *la moralitat* i *l'amoralitat*.

Ara, però, segons la nova *Ortografia catalana*, l'article *la* s'apostrofa d'acord amb les regles ortogràfiques generals: *l'amoralitat*, *l'anormalitat*, *l'arrítmia*, *l'asèpsia*, *l'asimetria*.

Certament, en un text escrit, no hi ha confusió entre *l'amoralitat* i *la moralitat*, ja que l'escriptura resol el dubte. En canvi, oralment, sí que es tendeix a pronunciar amb prou claredat *la amoralitat*, si és necessari, per a evitar la confusió.

Fem memòria

Ús de l'apòstrof en els articles *el* i *la*, i la preposició *de*

el	S'apostrofa	Davant vocal (precedida o no de <i>h</i>)	<i>l'agost</i> , <i>l'espai</i> , <i>l'Hospitalet</i> , <i>l'humor</i> , <i>l'intendent</i> , <i>l'IPC</i> , <i>l'FMI</i> , <i>l'1 de juny</i> , <i>l'XI Congrés</i> , <i>l'apt. 33</i> , <i>el director de l'Ara</i>
		Davant <i>s</i> seguida de consonant	<i>l'statu quo</i> <i>l'Sporting de Lisboa</i>
	No s'apostrofa	Davant <i>i</i> o <i>u</i> semivocàliques (precedides o no de <i>h</i>)	<i>el iogurt</i> , <i>el iode</i> , <i>el ioga</i> , <i>el Iemen</i> , <i>el IEN</i>
		Davant <i>h</i> aspirada	<i>el haawaià</i> <i>el hobby</i>

la	S'apostrofa	Davant vocal que no sigui ni <i>i</i> ni <i>u</i> àtones (precedides o no de <i>h</i>)	<i>l'àgora, l'eina, l'urna, l'opinió, l'Índia, l'ONG, l'FP, l'OMS, l'XI edició, l'AP-7, l'Excma. Sra. Presidenta</i>
	No s'apostrofa	Davant <i>i</i> o <i>u</i> àtones (precedides o no de <i>h</i>)	<i>la instància, la intèrpret, la institució, la humanitat, la UAB, la ITV, la UdL</i>
		Davant <i>i</i> o <i>u</i> semivocàliques (precedides o no de <i>h</i>)	<i>la iaia, la iarda, la hiena, la UEFA, la UOC</i>
		Davant <i>s</i> seguida de consonant	<i>la Schola Cantorum la Scala de Milà</i>
		Davant <i>h</i> aspirada	<i>la Hillary, la Hansa</i>
		Davant les lletres i els noms de les lletres	<i>la f, la efa, la s, la hac</i>
		Davant els mots <i>una</i> (hora), <i>ira</i> i <i>host</i> , i en el topònim <i>la Haia</i>	<i>A la una arribarem a la Haia</i>
de	S'apostrofa	Davant vocal (precedida o no de <i>h</i>)	<i>corrent d'aire, punt d'inflexió, un curs d'FP, un projecte d'R+D, la tertúlia d'Els Quatre Gats, la van titllar d'«incompetent»</i>
	No s'apostrofa	Davant <i>i</i> o <i>u</i> semivocàliques (precedides o no de <i>h</i>)	<i>tintura de iode un amic de Huelva</i>
		Davant <i>s</i> seguida de consonant	<i>una obra de Schnitzler un conjunt de scherzos</i>
		Davant <i>h</i> aspirada	<i>la pregunta de Hamlet un ciutadà de Hollywood</i>
		Davant les lletres i els noms de les lletres	<i>en forma de S seguit de efa</i>

Davant els nombres i les sigles que es lletregen tenim en compte el so vocàlic inicial, no pas la grafia: *un import d'11* (= onze) *milions; l'XI* (= onzè) *Congrés; l'FP* (= efa).

dièresi

Recordem que una de les funcions de la **dièresi** és indicar que la *i* o la *u* no forma diftong amb la vocal contigua; és a dir, que s'ha de pronunciar separadament, en cops de veu diferents:

fei-na *ve-ï-na*

ï

(¨)

ü

(Això sempre que, seguint les regles d'accentuació, no puguem marcar la destrucció del diftong amb l'accent, com és el cas de *ve-í*.)

Un dels casos en què apareix aquesta dièresi que indica que no hi ha diftong és en els cultismes derivats acabats amb els sufixos *-isme*, *-itat*, *-itzar*, etc., malgrat que en el mot primitiu hi ha diftong:

ar-ca-ït-zant, *ar-ca-ït-zar* (*ar-caic*)
eu-ro-pe-ït-zant, *eu-ro-pe-ï-tat* (*eu-ro-peu*)
he-ro-ï-ci-tat (*he-roï*)
la-ï-ci-tat (*laic*)
flu-ï-de-sa, *flu-ï-di-tat* (*fluid*)

S'exceptuen, i aquesta és la **novetat**, els derivats amb el **sufix -al**, atès que es manté el diftong del mot primitiu:

coi-tal, *col-loi-dal*, *es-fe-roï-dal*, *flui-dal*, *he-li-coi-dal*, *lai-cal*, *rom-boi-dal*,
tra-pe-zoi-dal, etc.
(*coit*, *col-loi-de*, *es-fe-roï-de*, *fluid*, *he-li-coi-de*, *laic*, *rom-boi-de*, *tra-pe-zoi-de*,
etc.)

Tots aquests derivats s'havien escrit amb dièresi.

Observem la diferència entre **fluid** (una síl·laba) i **fluït** (dues síl·labes).

Fluid es pronuncia amb un sol cop de veu (l'accent recau sobre la *u*).

S'usa com a **nom** (masculí):

fluid elèctric, fluid magnètic, mecànica de fluids, fluids corporals

I també com a **adjectiu**, 'fluent', 'que flueix', 'corrent', 'fàcil':

matèria fluida, adob fluid, formigó fluid, circulació fluida, llenguatge fluid, conversa fluida

En canvi, **fluït**, participi del verb *fluir*, es pronuncia amb dos cops de veu (*flu-ït*). Com tots els participis dels verbs que acaben amb la terminació *-ir*, precedida de vocal, s'escriu amb dièresi: *construït, reduït, disminuït...*

El temps havia fluït massa de pressa.

La conversa havia fluït animadament.

Podeu consultar les novetats ortogràfiques al document «[Novetats de l'Ortografia catalana](#)» de la pàgina d'Assessorament lingüístic de la Intradiba.

Font: [Institut d'Estudis Catalans](#). *Ortografia catalana*.

